

8

*Art. 20, num. 29. P. 60
1709, 22^a 24*

DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE

JURAMENTO ACTUS PUBERUM CONFIRMANTE

Von

Eydlicher Bekräftigung der Unmündigen

QUAM

OCCASIONE AVTH. SACRAM. PUBERUM. C. SI ADVERSUS VENDIT.

DIVINA ANNUENTE CLEMENTIA

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO

SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

DOMINO

GVILIELMO HENRICO,

DVCE SAXONIAE, JULIAE, CLIVIAE, MONTIVM,

ANGARIAE WESTPHALIAEQVE &c.

INDULTU ILLUSTRIS JCTORUM ORDINIS

KÖNIGLICH
UNIVERS.
ZV HALLÉ

IN ALMA SALANA

PRESIDE

PRO ILLUSTRIS ATQVE EXCELLENTISSIMO

DOMINO

CHRISTIANO WILDVOGELIO,

JCTO, SERENISS. DUCIS SAXO-ISENAC. CONSILIARIO STATUS IN-

TIMO, CURIAE PROV. FACULT. JURID. ET SCABIN. ASSESSORE

GRAVISSIM. ET ANTECESS. FAMIGERATISSIMO,

DN. PATRONO ATQVE FAUTORE AETERNUM DEVENERANDO

PRO GRADU DOCTORALI

PUBLICO ERUDITORUM EXAMINI SUBMITTIT

FRIDERICUS HENRIC. GRAFF, Lipf.

DIE XXI. NOVEMBER. ANNO M D CC IX.

I E N Æ, Typis MVLLERIANIS.

V I R O
PERILLUSTRI ATQVE EXCELLENTISSIMO
D O M I N O
DN. BERNHARDO
ZECHIO

SERENISSIMO POTENTISSIMOQVE POLO-
NIARVM REGI AC PRINCIPI ELE-
CTORI SAXONI A CONSILIIIS
SANCTORIBUS, ET RELIQUA

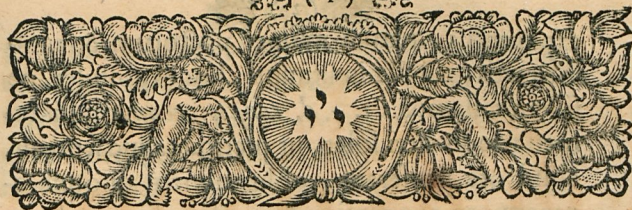
DOMINO SUO GRATIOSISSIMO

QVAECUNQVE HOC SPECIMEN INAUGURALE
EA, QVA PAR EST, SUBMISSIONE ANIMI
OFFERT

AC SE SIMULQVE STVDIA SUA CONSECRAT.

TANTI MÆCENATIS

DEVOTISSIMUS CLIENS
FRIDERICUS HENRICUS GRAFF.

NOVA CONSTITUTIO
FRIDERICI.

*Sacramenta puberum sponte facta
super contractibus rerum suarum,
non retractandis, inviolabiliter cu-
stodiantur. Per vim autem vel
per justum metum extorta etiam
in majoribus (maxime ne queri-
moniam maleficiorum commisso-
rum faciant) nullius esse momenti
jubemus.*

PROEMIUM.

Etsi id naturalis cuique ratio dicitur,
sermonem homini ob nullam aliam
rem magis datam, quam ut ea, quæ
intra animi nostri scrinia volvimus,
si alter illa à nobis exquirendi jus habeat, libere

A

expli-

explicemus, natura insuper pactorum & ratio societatis, cui illa innituntur, hoc exoptulet, ne fidem fallamus *l. i. π. d. constit. pecun.* multis tamen modis fieri solet, ut plerique aliud sentiant, aliud ore proferant, obligationem quoque omnem ex conventionibus ad utilitatem suam metiantur, similes Carneadi, cui

Utilitas justī prope mater & equi.

Huic malo ut obviam iret humanum genus, non aliud efficacius remedium ad coercendos dolos atque fraudes & adstringendam fidem nonnullorum invenire potuit jurisjurandi religione, qua Deo teste aliquid asserimus aut promittimus, adeo ut si falsi simus, ille, qui intima scrutatur, severissimas à nobis poenas sumat. Scilicet, cum nemo non, modo rationis usu polleat, id animadvertere possit, esse aliquod Ens summum, à quo originem trahat, conservetur, dependeat: illud ipsum & ubique esse, adeoque scire & posse cuncta, odisse malefacta: jam nemo, nisi plane impius sit ac perversi ingenii, hanc audaciam sibi sumet vel contra mentem loqui, vel promissa violare, in quorum validitatem ipsum Deum ut testem & vindicem provocavit. Factum hinc est, ut non solummodo inter Christianos, sed &

paga-

paganæ superstitioni addictos, maxima fuerit jurisjurandi auctoritas, de qua re consulendus Gro-
tius *de J. B. & P. L. 2. c. 13. §. 7.* & religiosi Le-
gumlatores, etsi juramentum per se vice acces-
sionis fungatur, & naturam actus, cui accedit, se-
quatur, *l. ult. C. d. non numerata pecun.* Carpz.
Jurisprud. Consistorial. L. 3. §. 4. def. 55. n. 15. 16. ni-
hilominus negotia, ex quibus in foro civili nulla
competisset actio, modo nihil ipsis inesset tur-
pitudinis, *c. 28. X. d. jurejurando. c. 2. d. pactis in-
cto.* ob solam illius adjectionem pro validis & ef-
ficacibus agnoverint. Ne ex longinquo exem-
pla petam, sufficiet mihi allegasse famosissimam
istam constitutionem Friderici I. Imperatoris Co-
dici Justiniano repetitæ prælectionis sub *tit. si
adversus venditionem* insertam, quam invalidis
contractibus puberum, quibus aut curatoris con-
sensus, aut judicis decretum deerat, plenissimam
vim obligandi conciliaffe, plerorumque est sen-
tentia. Sichardus *n. 17. seqq.* Gailius *L. 2. obs. 41.
n. 12.* Bachov. *ad Trentlerum vol. 1. Disp. I. th. 9.*

Lubens fateor, famam hujus legis jam in-
de à primis initiis, ex quo Jurisprudentiæ ope-
ram dedi, alte infixam menti sedisse, adeo, ut
postquam mihi thema aliquod dissertationis in-

auguralis deligendum foret, illam cum primis consideratione dignam existimaverim. Etsi vero in ea sedes vulgo quaratur universæ materiæ juramentorum contractus confirmantium, verba tamen illius magis sequens, in sola puberum consideratione, quatenus illi jurejurando adjecto ex contractibus suis obligantur, sum substitutus; hoc quidem ordine, ut methodo arbitraria electa, post recitata nonnulla selectiora capitula, quæ ad historiam illius spectare videbantur, in ipsam juramenti à puberibus præstari soliti naturam, subjectum deinde, & objectum, effectum denique sum inquisiturus, quos conatus B.L. æque bonique consulat.

CAP. I.

HISTORIAM AUTHENTICÆ PERSEQVITUR.

§. 1.

Xterna hujus Authenticæ his potissimum capitibus, nominis nimirum, auctoris, temporis, loci, occasionis & illorum denique, quibus quondam lata fuit, consideratione absolvi videntur.

§. 2. Vo-

§. 2. Vocatur autem NOVA CONSTITVTIO; quæ appellatio solennis etiam est Gratiano monacho, quoties unam ex Authenticis in medium profert; forte quod post Codicem Iustinianum demum promulgatæ. Meretur enim observari, Constitutiones post insigniorem aliquam compilationem factas, id nominis fere omnes sortitas esse. Apud *Isidorum Hispalensem Origin. L. 5. c. 1.* LEGES NOVÆ, & apud auctorem collationis Legum Mosaicarum, qui nonnullis Licinius Rufinus, etsi perperam, creditur, *Tit. 14. in fin.* NOVELLÆ CONSTITVTIONES dicuntur Gregoriano & Hermogeniano posteriores. *Μεταγενέστεραι* quoque nominatæ, quæ Theodosianum secutæ, quales ipsius Theodosii & Valentianiani III. quas ad calcem suæ editionis adiecit doctissimus *Jacobus Gothofredus*. Ipsæ Justiniani Constitutiones novellæ ab illis separantur, quæ in tribus Codicibus Gregoriano, Hermogeniano, & Theodosiano occurrunt. *in Constit. Cordinobis. §. 4.* eodemque nomine celebrantur, quæ post vulgatum Codicem Iustinianum secundum prodierunt, Justiniani, Leonis, aliorumque. Magis tamen receptum est, ut AUTHENTICA appelletur, quod nomen

ὄτι τῆς αὐθεντίας deductum, uti inde à seculo post Christum nat. XII. vulgatæ Novellarum, qua hodie utimur, interpretationi tributum legitur; haud dubie, quod presse magis & *κατὰ πρόδα* insisteret græco textui, quam altera illa Juliani Antecessoris, ita deinceps ad particulas ipsas ex eadem decerptas, & Codicis legibus, non quidem ab IRNERIO (quod communis Dd. scholæ figmentum feliciter explodit Johann. Strauchius *Irnerii non errantis c. 2.* ejusque vestigia legens Alex. Arnold. Pagenstecher in *Proleg. ad IRNERIUM injuria vapulantem*) sed ab ignota manu circa decursum Secul. VI. assutas, & demum ob similitudinem ad constitutiones quoque *Fridericorum* in eundem Codicem relatas transferri cœpit.

§. 3. Auctorem Legis ipsa innuit inscriptio, FRIDERICVM I. videlicet, sive ut eum Odofredus apud Alvarottum *ad Auth. Cassa. Cod. d. S.S. Ecclesiis* vocat, *Antiquum*, ad differentiam FRIDERICI II. *Junioris* titulo ab eodem insigniti: Principem & legibus, quas beneficiis suis in summum propectas gloriatur apud Radevicum *L. 2. c. 3.* & armis inclutum, cujusque præter hanc nostram

stram, & quas Longobardicæ leges servant, alias adhuc XII. in Codice Justiniano numerat *Georgius Haloander*.

§. 4. Est nimirum hæc ipsa Constitutio portio quædam prolixioris Edicti, quod motibus Lombardiæ compositis in secundo conventu in Roncaliis, amœnissimis supra Padum prope Placentiam campis (de quibus ex veteribus consulendi Otto Frisingensis *lib. 2. c. 12.* Guntherus Ligurin. *L. 2. c. 12.* Urspergens. *in Chronic. p. m. 299.* Aeneas Sylvius *in historia Frid. III. p. 20.* ex recentioribus Fr. Hottomannus *de verb. Feudal. art. Roncalia*; Rittershusius *in notis ad Ligur. Andreas Rivinus de Maicampis & Roncaliis c. 8. §. 2.* & Joh. Henr. Bœcklerus *in specim. Annotat. ad Aeneam Sylvium c. 8. p. 132.*) de pacis legibus & de justitia regni, ut loquitur Radevicus *L. 1. c. 46.* communi procerum Italiæ consensu publice proposuit Princeps optimus. Incidit curia ista generalis in diem anniversariis *B. Martini* dicatum A. 1157. si Sigonium sequimur *de regno Italiae L. XII.* aut secundum aliorum computum, anni sequentis quinquagesimi octavi, quam sententiam juvat subscriptio Authenticæ. *Habita Cod. ne filius pro patre.* Integrum vero edictum extat apud Radevi-

devicum *L. 2. c. VII.* compilatorem consuetudinum Feudalium, quem Hugolinum, sed minus accurate, facit Joh. Schilt. *Præfat. ad Anton. Mincuccium*, quem ejusdem Schilteri industria debemus, *de Feudis L. VI. t. XXIV. & Güntherum. Ligurin. L. 2.* nisi quod hic posteriorem saltem nostri textus partem carmine suo expresserit, & Radevicus loco PUBERUM dixerit PUPILLORUM, itemque pro verbis JUSTUM METUM substituerit INJUSTUM. De quibus suo loco dispiciendum erit.

§. 5. Occasionem legi præbuisse disceptationem inter *Martinum Gosiam & Bulgarum*, utrumque *Irnerii* discipulum & scholæ Bononiensis Doctorem, quorum ille contractibus invalidis per juramentum adjectum validitatem conciliari defendebat, hic negabat strenue, constans veterum & quidem minime improbabilis est traditio, videtis Guidonem Pancirollum *de claris legum interpretibus L. 2. c. 14.* Sichard. *ad h. l. Bachov. ad Treutlerum Disp. XI. th. 9. lit. C.* Certe constat ex Radevico *Lib. 2. c. V.* & Aenea *in hist. Frid. III.* ambos ab Imperatore in conventu illo Roncaliensi ad leges ferendas & dijudicandas lites in consilium adscitos fuisse; constat itidem,

itidem, *Martinum* præ *Bulgaro* fere principis gratia floruisse, ut vero sit simillimum, Imperatorem lege publica Martini sententiam comprobare voluisse.

§. 6. Id saltem controversum esse video, an ad *Italos* & *Germanos* simul pertinuerit illa constitutio? Hoc sane volunt viri celeberrimi, qui *Authenticas Fridericorum* ex potestate legumlatorum suorum in foris nostris valere asserunt. *Lauterbach. conclus. Forens. Ex. 1. th. 5. Schilt. Exerc. L. 1. ad r. 0. 12.* Sed vereor ne contraria sententia veritati magis sit conveniens, cum & locus legis latæ, & causâ, quæ ferendæ ei an- sam præbuit, satis innuant, eam ad *Italos* perti- nuisse. conf. *Cujac. ad l. 5. F. & Bitschium ad l. 2. T. 53.* ut adeo dicendum sit, eandem *Germanos* non aliter obligare ac reliquum *jus Justi- nianicum*, hoc est, ex libera receptione.

B Cap.

CAP. II.

DE NATURA ET CONSTI-
TUTIONE JURAMENTI
CONTRACTUS PUBERUM CON-
FIRMANTIS DISSERIT.

§. 1.

PRæmissis hiſce ad rem ipſam acce-
dendum, & natura juramenti, de quo
agimus, expendenda eſt; in qua re
ſufficit Authenticæ noſtræ hæc verba
poſuiſſe: *Sacramenta puberum ſpon-
te facta*; ubi nobis enodanda ſunt, quæ lex
tanquam nota præſupponit. Uti vero id apud
plerosque in confelſo eſt, ſubſtantiam juramento-
rum in genere conſiſtere in invocatione Dei,
quem quisque pro vero agnoſcit, ut ille & teſtis
& vindex ſit, ſi vel falſum aſſeratur, vel promiſ-
ſis ſuis quis non ſteterit. *vid. l. 3. §. ult. & l. 33.
n. d. jurejurando. c. 4. X. de jurejurando. Grot.
d. J. B. & P. L. 2. c. 13. §. X. Franzk. ad π. tit. de
jurejurando n. 12.* ita ex eo jam ſua ſponte fluit,
juſjurandum hoc, tanquam ſpeciem ſub genere
ſuo comprehenſam, definiendum eſſe per Invo-
catio-

cationem Numinis tanquam testis & vindicis à pubere contractui à se celebrato, ejusdem confirmandi gratia, adjectam.

§. 2. Dum autem divini numinis invocationem ad formam juramenti hujus requirimus, excludimus illas formulas, quæ loco illius rem creatam exprimunt, quales sunt, per genium & salutem Principis *L. 7. §. fin. l. 4. C. l. 33. π. d. jurejurando.* per majestatem Imperatoris, cujus formulæ ex Vegetio meminit Grotius *l. all. §. 11.* aut per parentes, cælum, terram, universum, quod olim in more positum Judæis fuit; Vvesenbec. ad *π. d. jurejur. n. 6.* Etsi enim illi, qui ejusmodi juramenta præstant, ipsum Deum invocare videantur, ut illud, quod charissimum cuique est, noxium sibi reddat, quo sensu forte verba illa Ulpiani accipienda sunt, *eum qui per salutem suam jurat, Deum jurare videri, cum respectu divini numinis juret. l. 33. π. d. jurejur.* Formula tamen ipsa, quo magis à mentione divini numinis deflectit, eo propius à superstitione abesse creditur.

§. 3. Id magis controversum esse video, an per Evangelium, aut sanctum Dei verbum jurare liceat, quatenus illud non de verbo personæ

B 2

quæ

quæ λόγος καὶ Θεός, sed de litera intelligitur. *c. 11. caus. 22. qu. 1.* Certe peccatum id involvere visum VVesenbecio *ad tit. π. de Juramentis n. 6.* Setser. *de Juramentis L. 1. c. 15.* Nescio tamen, annon eidem recte contradictum fuerit à doctissimo Frantzio *n. 15.* cum & literæ divinæ insit vis salvifica; & per eandem Deus operetur; ut adeo formula illa solennis, **so wahr mir Gott helffe und sein heiliges Wort** / non incongrue ad hunc sensum trahatur, ut & altera illa, **bey dem Worte der ewigen Wahrheit** / quæ adhuc in foris vim veri juramenti obtinet, etsi in quibusdam negotiis, ubi solenne & conceptis verbis jusjurandum (*ein gelehrter oder zierlicher Eyd*) requiritur, eandem non exerat. *vid. Decis. El. 25. ad eandemque Philippi observ. 2. n. 16. seqq. Carpz. P. 2. 36. def. 10. n. 13.* Videtur isti difficultati obviam itum per formulam in ordinatione Cameræ Imperialis *d. A. 1555. P. 1. t. 57.* introductam, quam amplexi deinceps Augustanæ Confessioni addicti in Comitibus *d. Ao. 1555.* *vid. Recess. Imper. e. a. §.* Und dann dieweil beyderseits ꝛc. quæ ver-

verbis: zu Gott und auf das heilige Evangelium / concepta est: quippe qua utens, non tam per Evangelium jurare, quam illud manu aut digitis tangere existimatur, quod jure civili etiam sub Christianis Imperatoribus fieri consuevit. *l. 12. C. d. Judiciis. l. 20. C. d. Episcop. audient. Nov. 74. c. 5. Nov. 112. c. 2.*

§. 4. Hoc certe extra dubium positum existimo, formulam illam: an **Endesstatt** / qua non tam juratur, quam jurandi necessitas declinatur, Magnif. Dn. Mencken. *in synopt. π. tractat. Tit. de Jurament. nec non illa: bey Fürstl. Gräfflichen oder redlichen Ehren / bey Treu und Glauben und wahren Worten / & quæ aliæ sunt, nec vera juramenta esse, adeoque nec in nostro casu valide adhiberi, nec illis effectum legitimum tribui debere. Id. loc. alleg. Frantzk. n. 25. Illustr. Stryck. d. Caut. Contractuum Sect. 1. c. 5. §. 17. nisi aut lege publica aliud introductum, quo trahunt R. I. d. A. 1555. §. 88. Schilter. Exercit. 23. ad P. 6. 24. aut consuetudo tale quid invexerit, qualem in Germania nostra inter illustres personas obtinere, testantur Mynsingerus *L. 2. observ. 17. Gail. L. 2. observ. 59. Carpz. l. all. def. 9. n. 7. 8.**

§. 5. Consulto autem in præcedentibus ad-

monui; in iurejurando illud numen invocandum esse, quod quisque pro vero agnoscit, id quod finis juramentorum omnino exigit. Facile enim quis pejeraturus esset per eum, quem pro idolo habet, ut prudenter admodum rescripserit DIVUS PIUS: *iurejurando, quod propria superstitione juratum sit, standum esse. l. 5. §. 1. d. iurejur.* Sic Turcus jurabit per Mahometen suum, nisi formula ad conceptum aliquem, qui huic cum Christiano de Deo communis est, queat reduci, qualis est, quæ Judæis injungitur *Land-Recht. L. 3. art. 7. des dich A. schuldiget / des bistu unschuldig / daß dir GOTT so helffe / der GOTT der Himmel und Erden geschuff / Laub / Blumen und Graß ꝛc.* quam ex codice Vindobonensi, cum in vulgatis non extet, produxit diligentissimus Schilterus. *Ex. alleg. 8. 22. confer. Frantzk. n. 14.* quanquam, si circumstantiæ id non patiantur, nulla causa subsit, ob quam abstinere debeamus à re, quæ sanctissimorum virorum exemplis approbata est, *vid. Genes. c. 31. v. 53.* neque dubitari debet, tale juramentum prorsus ejusdem efficaciam esse cum eo, quod per verum Deum præstitum fuit. Eleganter Grotius *Lib. 2. c. 13. §. 12.*

§. 6. Ac-

§. 6. Atque hæc quidem ad formam substantialem, uti omnis juramenti, sic quoque confirmatorii, quod à pubere præstatur, pertinent: reliqua quæ adjici solent, accidentium numero sunt, quæ & adesse & abesse possunt. Sic nec verborum ore prolatorum solennitas exigitur, nisi lex speciatim id exigat. Fachineus *L. 3. Controvers. §. 8.* Zanger. *de Except. P. 3. c. 11. n. 192.* nec erectio digitorum, nec appositio ad pectus, etsi has & alias solennitates, tanquam majorem attentionem & reverentiam animo excitantes, non absque fructu in judiciis adhiberi videamus. Philippi *ad Decif. 25. obs. 2. n. 4. seqq.* Frantzk. *n. 17. & 18.*

§. 7. Unicum saltem monendum superest, sacramenta sc. puberum debere esse sponte facta, quo ipso omnis coactio, metus injectio & dolus exulare jubentur. Præterquam enim, quod in pactis & contractibus, quorum accessorium est juramentum, *arg. l. 7. §. 16. π. d. Pactis.* æqualitas esse debet inter utrumque paciscentem, tam quoad intellectum, quam voluntatem, quo sensu à *Pace* derivat pacta *Jctus*, & per duorum plurimumve in idem *Placitum* consensum, h. e. quod utriq; parti placet, definit. *l. 1. §. 1. 2. π. eod.* ita specialis
pro

(16)

pro pubere militat ratio, quod ad jurandum invitatus cogi non possit *l. 34. §. 2. π. d. jurejur. c. 14. 15. & 16. caus. 22. q. 1.*

CAP. III.
DE PUBERIBUS JURAMENTUM CONFIRMATORIUM
PRÆSTANTIBUS TRACTAT.

§. 1.

HAec de natura & constitutione juramenti confirmatorii. Subjectum sive personæ à quibus præstatur, PUBERUM appellatione in lege nostra indignantur, loco quorum PUPILLORUM nomen, quod in antecedentibus jam monui, substituit Radevicus *Lib. 2. c. VII.* non incongrue, ut sequentia ostendent.

§. 2. In puberum ætate duo spectari debent, initium & finis. Etsi vero natura non eandem in omnibus rationem observarit, & semper unus citius pubescat quam alter; jus tamen civile, postquam singulis hominum ætatibus certos juris effectus tribuere voluit, intra incertitudinem illam non substitit, sed argumentum du-
cendo

cendo de eo, quod plerumque fit, non tam ex
 corporis habitu aut generandi facultate, quod
 Casiani quondam facere solebant, & post illos
 Pontifex *inc. 3. X. d. desponsat. Impuberum & LR.*
L. 1. art. 42. sed ex annorum numero initia pu-
 bertatis maluit dijudicari. Constitutum inde est,
 ut masculi post quartum decimum, foeminae post
 duodecimum completum puberes existimaren-
 tur *pr. Inst. quibus mod. tutela finiatur. l. 2. ff. d.*
Vulgar. & Pupill. Substit. l. fin. C. quando Tuto-
res l. Curatores esse desin. & illa pubertas ad vi-
 gesimum quintum ætatis annum produceretur,
 tempore de momento in momentum computa-
 to *l. 3. §. 3. ff. d. minor. 25. annor.* aut Saxonum mo-
 ribus usque ad vigesimum primum consumma-
 tum, *LR. L. 1. art. 42. Carpz. P. 2. c. 11. d. 9.* Hacten-
 nus enim in libero legislatoris arbitrio est posi-
 tum, quos hic velit terminos statuere, prout in qui-
 busdam Italiae partibus id receptum testantur
 Pimoncellus & Cavalcanus, in quibus plena &
 perfecta ætas, vid. *l. 6. π. d. honor. & mun.* post
 decimum octavum exactum incipit, quale quid
 in Electoribus observatur, Knichen. *d. Saxon.*
non provocand. jur. c. 5. quanquam pro his pe-
 cularis utilitatis publicæ ratio militet. Id certum

G

est,

est, debere hac in re legislatorem ad indolem suæ
gentis respicere, adeo, ut si deprehendat, citius
eandem ad maturitatem perducere, quam aliorum
populorum, arctiores quoque eidem limites
præfigat, cum omnis illa ætatum differentia ob
judicii imbecillitatem, quæ teneriores annos
comitari creditur *l. un. C. d. fals. moneta. l. 9. π. d.*
Aqu. vel omitt. heredit. introducta sit. arg. §. 1.
§. 2. f. d. tutelis.

§. 3. Ex his vero sequi videtur, Fridericianæ
constitutioni tantummodo de minoribus, mediis
inter impuberes & majorenes, sermonem esse,
quod uti concesserim de infantibus, qui nondum
septimum annum excefferunt, *l. 14. π. d. sponsal.*
l. 18. pr. §. 4. C. d. Jure deliber. & à furiosis
non multum differre dicuntur. §. 9. f. d. Inutilib.
Stipulat. l. 1. §. 13. ff. d. O. & A. infantiaæ iudem
proximis, qui prioribus illis æquiparantur l. 3. ff.
rem pupill. salv. fore, ita de pubertati proximis
admittendum non est. Tholosanus in Syntagm.
Jur. Univ. l. 5. c. 7. n. 4. Neque tamen cum Tho-
losano, aut Sichardo aliisque masculum præcise
dixerim pubertati proximum, si decimum cum
dimidio, foeminam, si nonum cum dimidio ex-
cefferunt, cum totam hanc quæstionem rectius
pru-

prudentis iudicis arbitrio relinquendam existimem, ne præcocioribus ingeniis malitia lucro cedat, tardioribus iniqui quid imputetur. Carpz. *Pr. Crim. qu. 82. n. 6. & qu. 143. n. 32.* etsi ad delicta hæc saltem restringat Illustr. Stryck. *de Cautel. contr. Sect. 1. cap. 2. §. 14.* Quicquid fuerit, apparet certe ex his, *Radovicum* non injuria *Pupillorum* appellationem huic legi inseruisse.

§. 4. Exigui momenti sunt, quæ à nonnullis hic in contrarium moventur; Impuberes idcirco hic excludi debere, quod & in iudiciis comparandi facultate destituantur *l. 1. 2. C. qui legitim. person. standi habeant in iudicio.* & absq; tutoris interveniente auctoritate obligari non possint, ne quidem naturaliter, *l. 59. π. d. O. & A.* Prius enim, cum eodem jure in minores, de quibus tamen nulla dubitatio est, retorqueri possit, nemo non objectionis vanitatem deprehendit. Neque nexus inest majori propositioni, cum à judicialibus ad ea, quæ extra locum iudicii peraguntur, nulla sit argumentatio. Posterius eatenus saltem procedit, quatenus obligationi naturali lex civilis potestatem efficaciter agendi denegat. Dn. Stryck. *l. cit.* quod de juramentis dici nequit, quæ ex pupillo & minorenni majoren-

nem faciunt; ut loquuntur interpretes, Frantzk-
 us ad *π. d. jurejur. n. 42.* Gail. *L. 2. obs. 41. n.*
12. & Obs. 65. n. 6. 7. quam fictionem si suppo-
 fueris, cum ineptum sit majoribus tutorem ad-
 jungere velle, jam ipsa quoque necessitas aucto-
 ritate tutoris utendi cessabit.

§. 5. Id disceptatione non eget, pupillum
 seu minorennem ita debere esse comparatum,
 ut intelligat, quid agat, atque adeo excludi hic fu-
 riosos & dementes. *l. 40. π. d. R. f. nec non prodigos,*
Fachineus L. 2. controu. 5. c. 64. qui ne naturali-
 ter quidem obligantur, Ant. Faber in *Rational.*
ad L. 18. π. qui testam. fac. possunt. quorumque
 juramenta dolo extorta censentur, Setser. *L. 1. c.*
5. n. 12. nisi præstita sint, antequam bonis iisdem
 interdiceretur, *a. l. 18. ff. qui testam. facere possunt,*
it. summe ebrios c. 14. X. d. vita & honest. Cleric.
 aliosque, quorum ex allatis fundamentis facilis
 est dijudicatio.

CAP.

CAP. IV.

ACTUS, CIRCA QUOS PUBE-
RUM JURAMENTA VER-
SANTUR, ENUCLEAT.

§. 1.

personis jurantibus justo ordine ad actus ipsos juramento confirmari solitos devolvimur, quos voce *contractuum*, addita restrictione *rerum suarum*, effert Fridericiana Constitutio.

Ubi nosse omnium primo oportet, contractus vocabulum non in strictiori significato hic sumi, quatenus de conventionibus nomen juris vel causam habentibus prædicatur *l. 7. §. 4. ff. d. Pactis c. 2. d. Pactis in 6to*, sed de quacunque conventionione, adeoque etiam pactis nudis, itemque iis, quæ in numerum legitimorum relata sunt, neque solummodo *συναλλάγματα* sed & *διαλλάγματα*, distractus, §. 1. *J. quibus mod. re contrab. obligatio* indigitare, sicut *Actus* appellationi fere æquipolleant. *l. 19. π. d. V. S. conf. Sichard. ad Auth. b. VVesenbec. P. 1. conf. 23. n. 27.*

§. 2. Quinam vero sint actus illi, quibus

C 3

jura-

juramenti adjectio validitatem conciliat , de eo maxima inter juris interpretes est controversia. Atque quod ad contractus per se validos spectat , de illis ne quidem dicere attinet , cum juramento non indigeant , etsi nonnunquam iisdem majoris confirmationis ergo solear adjici. *l. 1. Cod. si advers. Vendit.* De invalidis autem res non adeo expedita est , & fatendum sane , incertitudini potissimum ansam præbuisse disputationes nimias Doctorum , qui , dum circa quaestiones singulares magis , quam principia ipsa , ex quibus illæ deduci debebant , solliciti fuerunt , non potuerunt non in diversas sententias abire.

§. 3. Mihi duo hic supponenda videntur , in quibus omnes , nisi fallor , conveniunt ; quorum primum est , juramentum ex puberefacere majorem. *vid. Dd. ad cap. II. §. 4. alleg.* alterum , quod ex *c. 28. X. d. jurejurand.* fluit , juramentum omnè servandum esse , quod in alterius præjudicium non redundat , & observatum non vergit in dispendium salutis æternæ : quæ duo si jungantur , jam non amplius obscurum erit , quæ species actuum invalidorum confirmari possint , aut minus , jurejurando adhibito.

§. 4. Nimirum cum invalidorum actuum
duo

duo velut summa genera sint, unum illorum, qui vel cum honestate, *c. 58. d. R. I. in 6to.* vel utilitate publica pugnant, *l. 7. C. d. Agr. & censit.* aut prorsus in potestate non sunt jurantium, *c. 12. X. d. Foro Compet.* alterum illorum, quos vel ob defectum in persona, vel qualitatem objecti, *vid. c. 2. d. pact. in 6to.* lex infirmat: de prioribus, cum juramentum sit species religionis, *l. 2. C. d. Reb. Cred. &* adeo abhorreat ab omnibus illis, quæ vel cum bonis moribus vel officio boni civis pugnant, confer. *L. 27. §. 7. d. pactis*, libere pronunciandum, iisdem juramentum adjectum nullam validitatem conciliare: de posterioris commatis autem actibus asserendum est, mitigari juris civilis rigorem in *l. 5. C. d. LL.* atque per juramentum, si cum tertii dispendio non sint conjuncti, confirmari, & plane eandem potestatem concedi puberi, quæ majori competit. Caute tamen & hic procedendum erit, adeo ut si per indirectum saltem Rempublicam lædi posse contingat, quale quid in dote accidit, quam conservari mulieribus publice interest. *l. 1. ff. solut. matrim.* juramento is effectus tribui non debeat.

§. 5. Sunt tamen nonnulli, & in iis magnus
Cuja-

Cujacius *ad l. 27. §. 4. ff. d. Pactis.* qui juramentis plane omnem effectum circa invalidos actus denegant, huic potissimum innixi fundamento, quod leges & canones juramenta quidem observanda moneant, nullibi tamen contractus juramento firmari asserant: quæ miror certe tantis viris excidisse, cum vel solum *c. 2. d. pactis in 6to.* eam sententiam infringere queat, ut omittam, quæ *Setferus* hanc in rem attulit *L. 2. c. 3. n. 4.* quo lectorem remitto. Contrarium quoque evincit luculenter hæc Fridericiana Constitutio, contra quam parum facit, quod nonnullis in locis Galliæ & Italiæ sit abrogata, Mornacius *ad Auth.* cum tale quid de Germania nostra doceri nequeat, utpote in qua cum ipso Justiniano jure recepta, adeoq; vigere creditur, donec ejecta è foris nostris doceatur. *a. l. 27. C. d. Testament.*

§. 6. Possemus jam per singulas actuum species ire, si opus foret; sed delibabimus pauca saltem ex tam divite penu. Sic in mutui contractu non dubium est, usuras juramento promissas deberi, etiam jure canonico, cum reddendum sit domino juramentum, licet ad earum restitutionem creditores ecclesiastica severitate cogantur, *c. 6. X. d. jurejurand.* quod jure civili,

vili, Imperii & Saxonico seculis est, quibus pacta de Usuris, modo legibus definitam quantitatem haud excedant, pro licitis omnino habentur *l. 26. §. trajectitius C. d. Usuris R. I. d. Anno 1530. & 1548. tit. von wucherlichen Contracten. Ord. Prov. Elect. Mauric. de A. 1550. tit. von Wucher & Ord. Torgav. d. Ao. 1583. tit. von Wucher und wucherlichen Contracten. P. 2. Const. 30. Carpz. Prax. Crim. qu. 92.* quod enim ulterius praestatur, usurariam pravitatem redolere creditur. E contrario in pignoratitio contractu legem commissoriam, olim fiduciam dictam, qua convenitur, ut stato die debito non soluto pignus pro quantitate debita pleno jure creditori adquiratur, Mæstertius de *L. commissoria qu. 2. n. 1.* non jurabit juramentum, cum ad coërcendas creditorum malitias sit vetita, & ne debitores inique sua vendere cogantur *l. fin. C. d. Pactis pign. c. penult. X. de Pignor. conf. text. 1. Feud. 27. Bachov. de Pignor. L. 1. c. 16. n. 1. 2.* etiamsi ex post facto accesserit pignori, nil quicquam obstante *l. 34. ff. d. Pignorat. Actione.* vid. Ant. Fabrum in *Rational. ad h. l.* ubi Bartoli errorem solide confutat. Similiter nullius erit momenti jurata renunciatio facta SC. Macedoniano à filiofamilias;

D

cum

cum circa rem illicitam vertetur, & in Patriis, in cuius favorem primario introductum est, *l. 1. ff. de Sct. Maced. familiae & Reipublicae*, foeneratores odio prosequenti praedictum tendat. *a. l. 1. C. d. Usufructu §. 7. f. quod cum eo, qui in alien. c. 28. X. d. iurejurando.* conf. Magnif. Dn. Menckenius in *Synopt. Pandect. tractat. Tit. de Scto Macedonianop. 216.*

§. 7. Neque tamen dubitaverim, posse debitorem puberem beneficio bonorum cessionis jurato renunciare, cum illud unice in favorem aere alieno gravatorum, ne in carcerem detrahantur, sit constitutum *l. 1. C. qui bonis cedere possunt j. l. 29. C. d. Pactis* quod iure Saxonico Electorali extra controversiam positum est, adeo, ut fugitivum liceat persequi creditori, modo deprehensum iudici in illo loco jurisdictionem exercenti (in die Gerichte / worinnen er angetroffen) tradat. Quinimo idem ad foeminas extensum, si de iure suo admonitae nihilominus ad Arrestum personale carceresque se obstrinxerint, modo ipsae debitam contraxerint, aut si pro marito aliisque intervenerint fidei-jubendo, Senatus-Consulto Vellejano juxta formam legibus praescriptam renunciaverint. *P. 2. Const.*

Const. 21. ibique Carpozov. in definit. Ita nihil deprehendo vel legibus vel bonis moribus contrarium, si pubes matrimonio illigatus, jurato novellæ sponsæ vel uxori, quæ alias ipsum sequi tenebatur, *l. 13. C. de dignitat.* promiserit, se certo loco mansurum, nec alio domicilium translaturum. *VVurmserus in Pract. observ. tit. 56. Setserus de jurament. L. 2. c. 10. n. 11.* Neque argumentum hic contrarium quis deducat ab Obstaigiis, legibus Imperii & provincialibus vetitis, cum in his longe alia sit ratio, & in his Reipublicæ omnino salus periclitari videatur, cujus interest curam adhiberi, ne quis re sua male utatur. *S. 2. J. de his, qui sui vel alieni juris & Landes-Ordnung de A. 1580. tit. 13. S. Nachdem auch auf denen Dörffern etc.*

§. 8. Non absque ratione demum contrariis puberum hanc adjicit restrictionem Authentica his verbis: *KERUM SUARUM*, ex quibus illorum sententia erroris haud difficulter convinci potest, qui existimant, hominem liberum corpus & vitam suam ita posse pro alio obligare, ut pro reo pœnam subeat & judici in corpus ipsius liceat sævire. *conf. Setserum Lib. 2. c. 8.* Certe enim cum nemo membrorum suorum sit

D 2

domi-

dominus; ut prudenter monet Jctus *in l. 13. pr ff. ad Leg. Aquil. j. l. 4. ff. d. custod. & exhibit. reor.* nemo non videt juramentum puberis invalidæ ejusmodi pactioni adjectum nil quicquam operari posse.

CAP. V.
EFFECTUS EX PUBERUM
JURAMENTIS PROFLUEN-
TES CONTEMPLATUR.

§. 1.

Effectus, qui actus puberum juramento firmatos sequitur, est validitas ipsa ex qua alteri jus agendi acquiritur, quod innuit hæc Authentica, dum INVIOLABILITER illos CUSTODIRI debere admonet. Cum tamen hic ipse effectus tales præsupponat actus, quales esse debere dixi *Cap. anteced. §. 4.* non turpes, non utilitati publicæ contrarios, aut per vim metumque extortos, hinc interpretum nonnulli, ex illis effectum positivum, ex his negativum oriri inquit.

§. 2. Effectus positivus cum primis se exercit in actionibus, quibus illi, qui cum pubere jurante contraxerunt, id persequuntur, quod ipsi debe-

debetur. *pr. Inst. de Actionibus.* Cum vero Juramentum ipsum accessoria saltem sit qualitas contractuum, singulae actiones id nomen sortiuntur, quod contractus species ipsis imponit. Neque mihi dubium est, contractu ipso per juramentum convalidato, cum ex eo alias & ad heredes & contra heredes sive specialis illorum facta sit mentio, sive minus, transmittatur actio *l. 13. C. d. contrahend. & committ. stipulat.* actiones quoque & contra heredes puberum dari, & heredibus stipulantis competere. *Setser. L. 2. c. 19. n. 1.*

§. 3. Id discussionem meretur, an si pubes ultra dimidium ex contractu juramento confirmato laesus inveniatur, remedio *L. 2. C. d. Rescindenda Vendit.* uti possit? quae in utramque partem quaestio disputari solet. Mihi duo separanda videntur, an scilicet pubes, qui enormiter laesum se conqueritur, in specie illi beneficio renunciaverit jurato, an minus. Si hoc factum, non dubito affirmantium sententiae accedere, cum juramentum contractui ipsi adjectum ex pubere solummodo majorem faciat, illud vero remedium majorenibus etiam indultum sit; Prior in casu, nego illum eo frui debere, si modo suppo-

maiores, qualis iam factus esse juramenti præstatione existimatur pubes, eidem renunciare posse, quod ut pleriq; interpretum, modo dolus non intervenerit, admittunt, *Setser. L. 1. c. 11. n. 15.* ita jure Saxonico electorali per *P. 2. C. 35. §. so haben doch* etc. dubio carere videtur.

§. 4. Sed an relaxatio juramenti puberibus indulgenda sit? ardua quæstio est. Ad stipulor neganti *Bachovio ad Treutl. Vol. 1. Disp. 21. sb. 2. lit. B.* ne scilicet verbis, non rebus lata lex credi possit. *Brunn. ad b. Auth. nisi singulares* plane circumstantiæ concurrant, quo in casu tamen utiliter cautum est Jure Saxonico Electorali, ut ante Collegia Juridica, quousque illa relaxandi potestas extendi queat, dignoscant, & eorundem demum cognitionem summi Imperantis decisio insequatur. *P. 3. const. 36.*

§. 5. Sacramentorum vi metuque extortorum effectus privativus est nullitas actus, ex dispositione *Fridericianæ* constitutionis, quæ per *JUSTUM METUM extorta nullius esse momenti jubet*; ubi *INJUSTUM* substituit *Radevicus*. Res eodem recidit. Si *justum metum* retineamus, intuitu illius, cui inferitur, erit intelligendus, talis nimirum qui in constantissimum hominem cadit. *6. §. 7. π. quod metus causa*, quo ipso reverentialis excluditur: Si *injustum*, referendus erit ad inferentem. Certum autem est hoc in casu ne relaxationem quidem petere necesse habere puberem, cum illa validitatem actus præsupponat, etsi jure Canonico illa omnino opus habere eundem existiment a. e. *auctoritatem. 2. caus. 15. q. 6.*

§. 6. Huc usque illa, quæ ad interpretationem celeberrimæ illius *Fridericianæ* Constitutionis duxi necessaria. Plura longe afferri potuisse non nego; ut afferrentur tamē, haud licuit breviori esse volenti. Sufficit mihi prima fundamenta ostendisse, ex quibus reliqua deducere facile est. Tu saltem, *B. L.* hæc pauca favore tuo complectere.

F I N I S.

ULB Halle

003 331 911

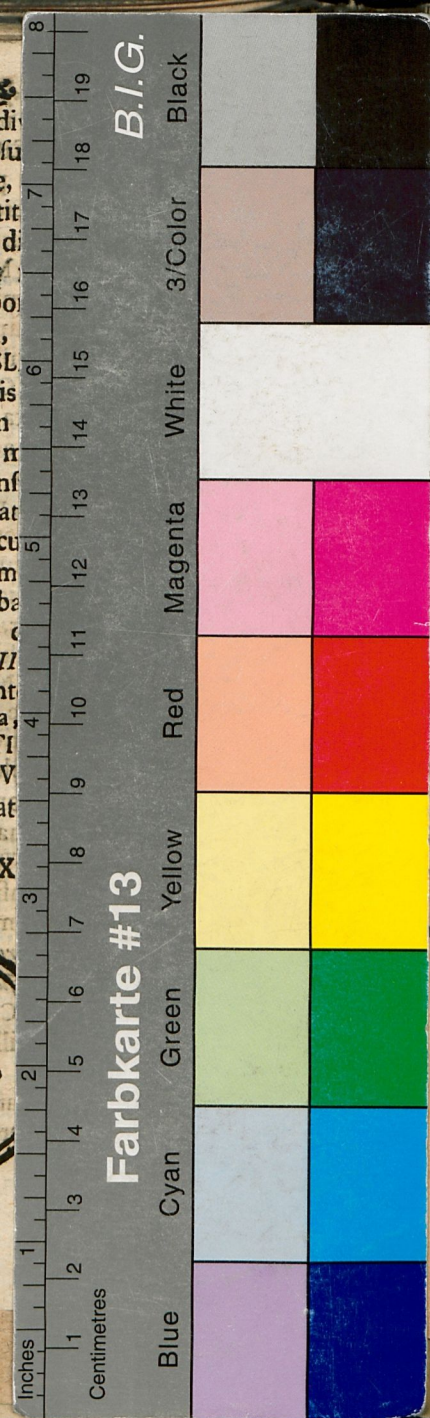
3

Sl.

B.I.G.

Black

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

Farbkarte #13

Centimetres

8. *Pr. 26. num. 29. Pr. 6a*
1709, 22^a *24* *8.*

DISSERTATIO JURIDICA INAUGURALIS
DE
**JURAMENTO ACTUS
PUBERUM CONFIRMANTE**

Don
Syndlicher Befräftigung der Unmündigen

QUAM
OCCASIONE *AVTH.* SACRAM. PUBERUM. C. SI ADVERSUS VENDIT.
DIVINA ANNUENTE CLEMENTIA
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO

GVILIELMO HENRICO,

DVCE SAXONIAE, JULIAE, CLIVIAE, MONTIVM,
ANGARIAE WESTPHALIAEQVE &c.

INDULTU ILLUSTRIS FCTORUM ORDINIS

KÖNIGLICH
UNIVERS.
ZVILALLE

IN ALMA SALANA

PRÆSIDE

PRO ILLUSTRIS ATQVE EXCELLENTISSIMO

DOMINO

CHRISTIANO WILDVOGELIO,

ICTO, SERENISS. DUCIS SAXONIAE AC CONSILIARIO STATUS IN-
TIMO, CURIAE PROV. FACULT. JURID. ET SCABIN. ASSESSORE

GRAVISSIM. ET ANTECESS. FAMIGERATISSIMO,

DN. PATRONO ATQVE FAVORE AETERNUM DEFENERANDO

PRO GRADU DOCTORALI

PUBLICO ERUDITORUM EXAMINI SUBMITTIT

FRIDERICUS HENRIC. GRAFF, Lips.

DIE XXI. NOVEMBR. ANNO M D CC IX.

LENÆ, Typis MULLERIANIS.

6-